

Droge koe verdient het beste voer

Een zo hoog mogelijke voeropname in de droogstand is de sleutel voor een gezonde lactatiestart. Daarom richt het nieuwe voerconcept Premium Transitie van De Heus zich op een zo smakelijk mogelijk rantsoen. Mais, zo weinig mogelijk gras en gehamerd stro vormen de basis.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

Op een groot melkveebedrijf waar wekelijks honderd koeien afkalven, is geen plaats voor opstartproblemen van zowel kalf als koe. Daarom moet over alles, van rantsoen tot huisvesting, tot in detail zijn nagedacht en perfect worden uitgevoerd. Wat zouden we van dit soort bedrijven kunnen leren?

Het was een van de redenen waarom René Knook, productmanager rundvee bij De Heus Voeders, in 2015 een kijkje nam op grote melkveebedrijven in de Verenigde Staten. 'Een passend rantsoen uitrekenen voor droge koeien is eigenlijk niet zo lastig. Maar het gaat om de details die het verschil maken en zorgen of koeien gezond afkalven en een goede start maken', zo consta-

teerde Knook. 'Een speciale voermengwagen voor de groep droge koeien bijvoorbeeld. Boeren in de VS die het voeren van de droge koeien serieus namen, wilden contaminatie – vermenging van voer van verschillende groepen koeien – hoe dan ook voorkomen.'

Knook geeft aan dat een schijnbaar lege voermengwagen vaak nog restvoer op de bodem of de op vijzels bevat. Vijftig kilo restvoer in de wagen van een hoogproductief melkveerantsoen kan daardoor onbewust meedraaien in een rantsoen voor droge koeien. 'Ik zag in de VS in protocollen beschreven hoe dat moest worden voorkomen. Het geeft maar aan hoe secuur topbedrijven bezig zijn met drogekoeienrantsoe-

nen. Ze wilden hoe dan ook onzekerheden en variabelen uitsluiten die voeropname bij droge koeien kunnen beïnvloeden.'

Gehamerd stro uit Spanje

Het uitsluiten van variabelen is een van de pijlers waarop het nieuwe concept van De Heus rondom de droogstand rust. Het concept is Premium Transitie genoemd. 'De druk op het zo efficiënt mogelijk melk produceren neemt toe als gevolg van wetgeving', stelt Knook. Daarnaast wijst hij op de factor arbeid. 'Veel ondernemers onderschatten de hoeveelheid extra werk die ze doen wanneer de transitieperiode niet op orde is.'

Het nieuwe concept rondom de transitie-

Vijf regels in de droogstand voor een optimale lactatiestart

1 Voorkom overbezetting in de droogstand

2 Meng elk dag hetzelfde rantsoen

3 Geef het beste voer uit de kuil

Marcel Rijkers: ‘Drogestofopname soms 15 kg per koe’

Elke dag krijgen de droge koeien van melkveebedrijf Koepon uit Feerwerd een rantsoen van 28 kg voer per koe met 50 procent droge stof. En het gaat schoon op; via het reken- en weegprogramma Dairytuner houdt bedrijfsleider Marcel Rijkers de opname nauwkeurig in de gaten. ‘We zaten al op een opname van 13 kg droge stof per koe, maar sinds we het nieuwe Premium Transitie-rantsoen voeren, is het een kilo gestegen. Soms vreten ze zelfs 15 kg droge stof per dag.’ De hogere drogestofopname dankzij een smakelijk rantsoen resulteert op Koepon in minder koeien met melkziekte en minder

koeien die aan de nageboorte staan. Ook de biestkwaliteit verbeterde. ‘De eerste biestproductie is lager, maar heeft wel hogere waarden aan immuunglobulinen.’ Rijkers moest naar eigen zeggen wel een knop omzetten om het nieuwe rantsoen in te voeren. ‘We hebben gras genoeg en het melkvee krijgt al relatief weinig mais. Toch hebben we het maisaandeel in het melkvee-rantsoen nog wat teruggeschroefd om mais in te kunnen zetten in het droogstandrantsoen. Daarnaast zijn we gestopt met het voeren van natuurhooi en moesten we duurder bewerkt stro aankopen. Maar doordat de

koeien nu elke dag hetzelfde rantsoen krijgen en de opname structureel hoger ligt, zien we dat al die investeringen zich wel terugverdienen.’

Rijkers werkt met twee groepen droge koeien en houdt de koeien rondom afkalven extra in de gaten. ‘In het verleden gaven we alle vierdekalfskoeien en oudere dieren een preventieve behandeling tegen melkziekte. Maar nu zien we aan de gemeten herkauwactiviteit, de voeropname en eigen waarneming dat dat bij heel veel koeien niet meer nodig is. De koeien starten veel gezonder op en we zien een hogere piekproductie.’

periode betekent volgens Knook een investering van 15 tot 30 euro per koe. Maar hij is ervan overtuigd dat het meer melk en minder werk oplevert wanneer de koe eenmaal gezond heeft afgekalfd. ‘Dit nieuwe concept is niet voor iedere veehouder weggelegd. Het is voor bedrijven die al een dagproductie van dertig kilogram melk per koe halen, maar die een stap verder willen zetten. En als je je aan de spelregels houdt, zien we op bedrijven die er al mee werken, opmerkelijke resultaten.’

Een van de spelregels betreft de bezettingsgraad. ‘Er mag geen overbezetting zijn bij de groep droge koeien. Vijf tot tien procent overbezetting zorgt voor een lagere drogestofopname van één tot twee kilo’, zo weet Knook. En het hele voerconcept draait juist

om de maximale opname van droge stof in de droogstand. Daarom moeten droge koeien ook het smakelijkste voer uit de kuil krijgen. Dus niet voer van de kuilrand, maar van onderin, uit het midden van de kuil, waar geen broei plaatsvindt. Het rantsoen heeft daarnaast een stevig aandeel snijmais, om zo het grasaandeel zo klein mogelijk te houden. ‘Veel te vaak zie je dat droogstandsrantsoenen variëren. De belangrijkste oorzaak is dat de kwaliteit van de kuil in het rantsoen steeds wisselt. Mais is een constanter product.’

Mais is niet alleen een stabiele factor, maar mengt ook nog eens goed, zeker als ook bierbostel voor de eiwitaanvulling wordt toegevoegd. ‘Samen met gehamerd stro krijg je dan een perfect smakelijk rantsoen.’

Gehamerd stro in het droogstandsrantsoen is een opmerkelijk ingrediënt. ‘We kiezen bewust niet voor graszaadhooi of natuurgras, ook dat kan te veel schimmelen qua voederwaarden’, zo legt Knook uit. Gehamerd stro is stro dat door een zogenoemde ‘haybuster’ is bewerkt. Het is overdwars geraakt door hamers, waardoor de waslaag is verwijderd. ‘Gewoon stro neemt een koe niet graag op, maar dat geldt niet voor gehamerd stro’, zo is de ervaring van Knook. De veehouders die het nieuwe transitieconcept toepassen, kopen het behandelde stro uit Spanje.

Consequent werken

Het droogstandsrantsoen met maximaal 4 kilo droge stof gras, minimaal 3,5 kilo droge stof snijmais, een op maat gemaakt eiwit- en mineralenmengsel en gehamerd stro moet elke dag vers worden gevoerd. Dat bevordert de voeropname en Knook stelt dat het ook op kleinere bedrijven prima kan. ‘Het gaat om consequent werken. De koeien moeten iedere dag hetzelfde, het meest smakelijke voer krijgen. Pas dan lukt het om meer dan 12 kilogram droge stof per dag in de koe te krijgen.’ Het rantsoen wordt zo samengesteld dat het ongeveer 800 vem en een ruweiwitgehalte van 120 gram per kilo droge stof bevat.

De resultaten zijn volgens Knook al snel af te lezen aan de biestkwaliteit. De koeien starten met minder, maar kwaliteitsvollere biest. ‘We inventariseren nu op de referentiebedrijven de koebehandelingen en ook de gevolgen voor de productie’, aldus Knook. ‘Maar wat we nu al waarnemen, is dat koeien beter opstarten en de negatieve energiebalans korter is. Het bevestigt ons vermoeden dat een goede gezondheid in de lactatie start bij een hoge drogestofopname in de droogstand.’ |

4 ‘Verdun’ het rantsoen met gehamerd stro

5 Geef dagelijks vers voer

